

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 18. juna 2024. godine
Br. Ref.: RK 2449/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI104/23

Podnosilac

Reshat Ibrahim

**Ocena ustavnosti Presuda Apelacionog suda [AC. br.1199/2021]
od 6. decembra 2022. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija, i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Reshat Ibrahim iz sela Plemetina, opština Obilić (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa Jeton Osmani, advokat iz Prištine..

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava Presuda Apelacionog suda [AC. br.1199/2021] od 6. decembra 2022. godine.
3. Na osnovu povratnice koja je podneta, primećuje se da je podnosilac zahteva Presuda [AC. br.1199/2021] od 6. decembra 2022. godine primio dana 25. januara 2023. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar ovog zahteva je ocena ustavnosti osporenog Presuda Apelacionog suda, kojim je, po navodima podnosioca zahteva, došlo do povrede njegovih prava i osnovnih sloboda koje su zagarantovane članovima 3 [Jednakost pred zakonom], 24 [Jednakost pred zakonom] 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32 [Pravo na pravno sredstvo], 54 [Sudska zaštita prava] i 102 [Opšta načela Sudskog sistema] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), u vezi sa članom 6 (Pravo na pravično suđenje) i 13 (Pravo na delotvoran pravni lek) Evropske konvencije za zaštitu Ljudskih prava (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. (Jurisdikcija i ovlašćene strane) Ustava, na članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25 (Podnošenje zahteva i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o Radu).
6. Dana 7. jula 2023. godine, Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo br. 01/2023, objavljen je u Službenom listu Republike Kosovo i stupio je na snagu petnaest (15) dana od dana objavljivanja. Shodno tome, prilikom razmatranja zahteva, Ustavni sud se poziva na odredbe navedene Uredbe, kojom je ukinut Pravilnik o radu Ustavnog suda br. 01/2018. S tim u vezi, u skladu sa pravilom 78 (Prelazne odredbe) Pravilnika o radu br. 01/2023, izuzetno će se i dalje primenjivati pojedine odredbe Pravilnika o radu br. 01/2018 u slučajevima registrovanim u Sudu pred ukidanje, samo ako i u meri u kojoj su povoljniji za stranke.

Postupak pred sudom

7. Dana 24. maja 2023. godine, podnosilac zahteva je preko pošte podneo zahtev pred Ustavnim Sudom Republike Kosova (u daljem tekstu: Sud).
8. Dana 31. maja 2023. godine, Predsednica Suda je odlukom [Nr.GJR.KI104/23] imenovala sudiju Envera Pecija za sudiju izvestioca i odlukom [Nr.KSH.KI104/23] Veće za razmatranje, u sastavu sudija: Gresa Caka Nimani (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Remzie Istrefi Peci, članovi.
9. Sud je obavestio zastupnika podnosioca zahteva o registraciji zahteva i jednu kopiju zahteva prosledio Apelacionom sudu.
10. Dana 24. novembra 2023. godine, Sud je zatražio od Osnovnog suda u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni sud) da podnese povratnicu, kojom se potvrđuje kada je podnosilac zahteva primio osporenu odluku Apelacionog Suda.

11. Dana 30. novembra 2023. godine, Osnovni sud je podneo pred Sudom zatraženu povratnicu.
12. Dana 11. marta 2024. godine, sudija Jeton Bytyqi je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo, kada je i počeo njegov mandat u Sudu.
13. Dana 29. aprila 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je preporučilo sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

14. Na osnovu spisa predmeta, podnosilac zahteva je bio radnik Kosovske Energetske Korporacije (u daljem tekstu: KEK) još od 1984. godine.
15. Dana 2. oktobra 2019. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev za isplatu jubilarnih zarada od KEK-a, sa tvrdnjom da ima pravo na isplatu jubilarnih zarada po osnovu radnog staža u KEK-u.
16. Dana 18. novembra 2019. godine, KEK je odlukom [br. 11244] odbio zahtev podnosioca zahteva kao neosnovan, na osnovu toga što nije ispunjavao kriterijume koji su definisani odlukom br. 2244 od 10.04.2019. godine, odlukom br. 8628 od 06.09.2019. godine za neprekidan rad u periodu 01.01.2015 - 31.12.2019. godine, pošto u ovom periodu nije bilo jubilarne godine.
17. Dana 24. decembra 2019. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu Osnovnom sudu protiv KEK-a tražeći od suda da usvoji tužbu i obaveže tuženu KEK da u ime tri jubilarnih zarada uplati njemu ukupan iznos od 2.250,42 evra (dve hiljade dvesta pedeset evra i četrdeset dva centa).
18. Dana 22. oktobra 2020. godine, Osnovni sud je presudom [C. br.4823/2019] u potpunosti usvojio tužbeni zahtev podnosioca zahteva i obavezao je KEK da na ime jubilarne zarade podnosiocu zahteva nadoknadi ukupan iznos od 2.250,42 evra (dve hiljade dvesta pedeset evra i četrdeset dva centa), zajedno sa zakonskom kamatom od 8%, koja se obračunava od dana podnošenja tužbe (dana 24.12.2019. godine) do konačne isplate, a sve to zajedno u roku od sedam dana od prijema ove presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja.
19. Dana 15. oktobra 2020. godine, protiv presude Osnovnog suda, KEK je uložio žalbu zbog bitnih povreda odredaba ZPP-a, nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se žalba usvoji i da se izrečena presuda Osnovnog suda preinači i da se tužbeni zahtev odbije kao neosnovan. Odgovor na žalbi podneo je i zastupnik podnosioca zahteva tražeći odbijanje žalbe KEK-a kao neosnovane.
20. Dana 6. decembra 2022. godine, Apelacioni sud je u Presudi [Ac. br.1199/21] usvojio žalbu KEK-a i izmenio je Presudu Osnovnog suda gde je odbio kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva.

Navodi podnosioca zahteva

21. Podnosilac zahteva osporava Presude Apelacionog suda [Ac. br.1199/21] od 6. decembra 2022. godine, sa tvrdnjom da je isto doneto uz povredu njegovih prava i osnovnih sloboda koje su zagarantovane članovima 24 [Jednakost pred zakonom] 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32 [Pravo na pravno sredstvo] i 54 [Sudska

zaštita prava] i 102 [Opšta načela Sudskog sistema] Ustava, u vezi sa članom 6 (Pravo na pravično suđenje) i 13 (Pravo na delotvoran pravni lek) EKLJP-a.

22. Podnosilac zahteva prvenstveno tvrdi povredu člana 31 Ustava, navodeći da je došlo do povredi zakonskih odredbi, jer je, kao što tvrdi "postupanje Suda u skladu sa zakonskim odredbama dovelo do odbijanja tužbe, te je samim tim je njemu bilo onemogućeno da dobije pravičan odgovor od sudova u pogledu osnovanosti njegovog slučaja. ... nalaz Apelacionog suda kojim se tužba tužene usvaja kao osnovana je neosnovan, nedozvoljen i stoga nezakonit, pa čak i protivrečan članu 6. Evropske konvencije. Ovo upravo iz razloga što nepravilna primena materijalnog prava utiče i na nedonošenje meritorne odluke suda, a odbijanje tužbenog zahteva mimo navedenih zakonskih odredbi se sastoji u tome što tužilac nije pravilno i ravnopravno tretiran u ovom postupku u odnosu na slične predmete kao što je predmet tužioca, pa mu je povređeno pravo na pravično suđenje, koje je zagarantovano članom 31. Ustava".
23. Dalje, podnosilac zahteva naglašava da " ... presuda Apelacionog suda doneta je u suprotnosti sa činjeničnim stanjem i uz pogrešnu primenu materijalnog prava tako što uopšte nije primenjivala interne akte tužene prilikom donošenja odluke. Stoga je nesporna činjenica da je u konkretnom slučaju podnosiocu zahteva povređeno ne samo načelo sprovođenja pravde već i ravnopravnost stranaka koja se sastoji u tome da se prilikom donošenja odluke o pravnom leku nije delotvorno primenilo materijalno pravo kao posledica odbijanja podnošenja tužbenog zahteva kao u navedenoj odluci.
24. Podnosilac zahteva takođe naglašava da "Vrhovni i Apelacioni sud su odlučivali o sličnim predmetima kao što je tužiočev tako što su ih odobrivali, u kom slučaju su redovni sudovi stvorili različite stavove o sličnim predmetima kao što je predmet podnosioca zahteva i na taj način su stvorili pravnu nesigurnost, dakle i u tom smislu, tužitelj je doveden u neravnopravan položaj pred zakonom u smislu člana 24. Uštava." Dalje, podnosilac zahteva se poziva na nekoliko predmete Suda ističući da " ... kako Vrhovni sud tako i Apelacioni sud u predmetima sličnim podnosiocu zahteva u nekoliko navrata odlučili da usvoje u celosti tužbe koje su tužilaci podneli protiv D.D. KEK, kao u predmetima CML. br.7/2020 od 21.04.2021. godine, Rev. br. 90/2020 od 04.05.2020. godine, Ac. br. 4367/19 od 17.07.2020. godine, Ac. br. 2016/2020 od 24.06.2020. godine, ali takođe postoje i stotine takvih presuda kojima je Apelacioni sud već priznao takva prava pod istim uslovima kao kod tužioca."
25. Na kraju, podnosilac zahteva smatra da su mu povređena njegova ustavna prava, i traži od suda da se njegov zahtev usvoji.

Relevantne Ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 24 [Jednakost Pred Zakonom]

1. Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.
2. Niko se ne smije diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, vjeroispovijesti, političkog ili nekog drugog uvjerenja, nacionalnog ili društvenog porijekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredjeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa.

Član 31
[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

“1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.”

[...]

Član 32
[Pravo na Pravno Sredstvo]

Svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/njegova prava ili interese, na zakonom propisan način.

Član 54
[Sudska zaštita prava]

Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno.

Evropska konvencija o ljudskim pravima

ČLAN 6
Pravo na pravično suđenje

1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.

ČLAN 13
Pravo na delotvoran pravni lek

Svako kome su povređena prava i slobode predviđeni u ovoj Konvenciji ima pravo na delotvoran pravni lek pred nacionalnim vlastima, bez obzira jesu li povredu izvršila lica koja su postupala u službenom svojstvu.

Prihvatljivost zahteva

26. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio kriterijume o prihvatljivosti propisane Ustavom, određene Zakonom i dalje specifikovane Poslovníkom o radu.
27. U tom pravcu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju da:

Član 113

[Jurisdikcija i ovlašćene strane]

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnijele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

[...]

28. Sud u nastavku razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio kriterijume prihvatljivosti, kako je dalje propisano u Zakonu, odnosno u članovima 47, 48 i 49 Zakona, koji propisuju da:

Član 47

[Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagwarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.”

Član 48

[Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49

[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta...”.

29. U vezi sa ispunjenjem gore navedenih kriterijuma o prihvatljivosti, Sud ocenjuje da je podnosilac zahteva: ovlašćena strana u smislu člana 113.7 Ustava; on osporava ustavnost nekog akta jednog javnog organa, odnosno Presudu Apelacionog suda [Ac. br.1199/21] od 6. decembra 2022. godine; nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu bila dostupna, u smislu člana 113.7 Ustava i člana 47.2 Zakona; jasno je objasnio za koja prava zagwarantovana Ustavom on smatra da su mu povređena, u skladu sa zahtevima iz člana 48 Zakona; i podneo je zahtev unutar zakonskog roka od 4 (četiri) meseca, kako je to propisano u članu 49 Zakona.
30. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su propisani u pravilu 34 [Kriterijum o prihvatljivosti], odnosno u stavu (2) pravila 34 Poslovnika o Radu, koje propisuje da:

(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako je zahtev očigledno neosnovan kada podnosilac/teljka zahteva nije dovoljno dokazao/la i potkrepio/la svoju tvrdnju.

31. Sud podseća da gore navedeno pravilo, na osnovu sudske prakse ESLJP-a i Suda, omogućava poslednje navedenom da proglašava zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može proglasiti zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako isti oceni da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je

propisano u stavu (2) pravila 34 Poslovnika (vidi, slučaj: [KIO4/21](#), podnositeljka zahteva: *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. maja 2021. godine, stav 26; vidi takođe slučaj: [KI175/20](#), podnosilac zahteva: *Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. aprila 2021. godine, stav 37).

32. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao “očigledno neosnovan” u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih “očigledno neosnovanim navodima”. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi “četvrtog stepena”; (ii) navodi koje karakteriše “jasno ili očigledno odsustvo povrede”; (iii) “nepotkrepljeni ili neobrazloženi” navodi, kada su ispunjeni jedan od dva potkriterijuma, i to: a) kada podnosilac zahteva jednostavno navede jednu ili više odredbi Konvencije ili Ustava, ne objašnjavajući pritom na koji su način one prekršene, osim ukoliko je na osnovu činjenica i okolnosti ta povreda sasvim očigledna (vidi, u tom smislu, predmet ESLJP-a [Trofimchuk protiv Ukrajine \(odluka\) br. 4241/03](#) od 31. maja 2005. godine, vidi, takođe, [Baillard protiv Francuske \(odluka\) br. 6032/04](#) od 25. septembra 2008. godine); i b) kada podnosilac zahteva propusti ili odbije da predoči materijalne dokaze kojima bi potkrepio svoje navode (to naročito važi za odluke sudova ili drugih domaćih vlasti), osim ukoliko postoje izuzetne okolnosti koje su van njegove kontrole i koje ga sprečavaju da to učini (na primer, ako zatvorske vlasti odbiju da predoče Sudu dokumente iz spisa predmeta zatvorenika o kome je reč ili ako Sud sam ne odluči drugačije (vidi slučaj [KI166/20](#), podnosilac *Ministarstvo rada i socijalne zaštite*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. januara 2021. godine, stav 42), i na kraju, (iv) “konfuzni i nejasni” navodi (vidi predmete ESLJP-a, [Kemmachev protiv Francuske, predstavka br. 17621/91](#), kategorija (i), [Juta Mentzen protiv Litvanije, predstavka br. 71074/01](#), kategorija (ii) i [Trofimchuk protiv Ukrajine, predstavka br. 4241/03](#), kategorija (iii).
33. U ovom kontekstu, kao i u nastavku teksta, u proceni da li je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će se prvo podsetiti na suštinu slučaja sadržanu u ovom zahtevu i na relevantne navode podnosioca zahteva, pri čijoj oceni će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, prema članu 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom (vidi slučaj [KIO4/21](#), citirano iznad, stav 28).
34. Okolnosti ovog konkretnog slučaja rezultiraju činjenicom da je podnosilac zahteva tražio od KEK-a isplatu tri jubilarne plate, gde je potonji odbio njegov zahtev. Podnosilac zahteva je podneo tužbu pred Osnovnim sudom protiv KEK-a, gde je tražio isplatu jubilarnih zarada, gde je Osnovni sud u potpunosti usvojio tužbeni zahtev podnosioca zahteva i gde je obavezao KEK da podnosiocu zahteva na ime jubilarnih zarada nadoknadi ukupan iznos 2.250,42 evra (dve hiljade dvesta pedeset evra i četrdeset dva), zajedno sa zakonskom kamatom u visini od 8% koja se obračunava od dana podnošenja tužbe (datum 24.12.2019. godine) pa sve do konačne isplate, a sve zajedno u roku od sedam dana od dana prijema ove presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja. KEK je uložio žalbu na ovu odluku. Apelacioni sud je usvojio žalbu KEK-a i preinačio presudu Osnovnog suda, odbijajući tužbeni zahtev podnosioca zahteva kao neosnovan.
35. Sud primećuje da se suština tvrdnji podnosioca zahteva tiče navoda u vezi sa povredom prava na pravično suđenje, povezujući ih sa pogrešnom tumačenjem zakonskih odredbi. Sud ocenjuje da takvi navodi pokreću pitanja iz člana 31 Ustava i člana 6.1 EKLJP-a, koje će Sud analizirati u skladu sa standardima sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, prema članu 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.

Navodi koji se tiču povrede člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP-a

36. Sud primećuje da se suština žalbe podnosioca zahteva odnosi na tvrdnju da su redovni sudovi povredili član 31 Ustava, zato što su svoje odluke zasnivali na osnovu pogrešnog tumačenja zakonskih odredbi, obrazlažući da *“presuda Apelacionog suda doneta je u suprotnosti sa činjeničnim stanjem i uz pogrešnu primenu materijalnog prava tako što uopšte nije primenjivala interne akte tužene prilikom donošenja odluke. Stoga je nesporna činjenica da je u konkretnom slučaju podnosiocu zahteva povređeno ne samo načelo sprovođenja pravde već i ravnopravnost stranaka koja se sastoji u tome da se prilikom donošenja odluke o pravnom leku nije delotvorno primenilo materijalno pravo kao posledica odbijanja podnošenja tužbenog zahteva kao u navedenoj odluci”*.
37. Sud primećuje da se suština navoda podnosioca zahteva tiče pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja kao i pogrešne primene primenljivih zakona od strane redovnih sudova.
38. S tim u vezi, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali uzimajući u obzir i njene karakteristike, kao što su definisane kroz EKLJP kao i princip supsidijarnosti i doktrinu četvrtog stepena, dosledno naglašavao razliku između „ustavnosti“ i „zakonitosti“ i isticao da nije njegova dužnost da se bavi činjeničnim greškama ili pogrešnim tumačenjem i pogrešnom primenom zakona koje je navodno počinio redovni sud, osim i u meri u kojoj su takve greške mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom i/ili EKLJP-om (vidi, u tom kontekstu slučajeve Suda [KI179/18](#), podnosilac zahteva *Belgjyzar Latifi*, rešenje o neprihvatljivosti od 23. jula 2020. godine, stav 68; [KI49/19](#), podnosilac zahteva *Limak Kosovo International Airport J.S.C., “Adem Jashari”*, rešenje o neprihvatljivosti od 31. oktobra 2019. godine, stav 47; KI56/17, sa podnositeljkom zahteva *Lumturije Murtezaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2017. godine, stav 35; i KI154/17 i KI05/18, podnosioci zahteva: *Basri Deva, Afërdita Deva i Društvo sa ograničenom odgovornošću „Barbas“*, rešenje o neprihvatljivosti od 28. avgusta 2019. godine, stav 60; te na kraju slučaj [KI76/21](#), podnosilac zahteva *Qemajl Babuni*, Rešenje od 10. novembra 2021. godine, stav 34).
39. Sud je takođe dosledno tvrdio da nije njegova uloga da preispituje zaključke redovnih sudova u vezi sa činjeničnim stanjem i primenom materijalnog prava i da ne može sam da ocenjuje činjenice zbog kojih je redovni sud doneo jednu umesto neke druge odluke. U suprotnom, Sud bi delovao kao sud “četvrtog stepena”, što bi rezultiralo nepoštovanjem granica utvrđenih u njegovoj nadležnosti (vidi, u ovom kontekstu, slučaj ESLJP-a [García Ruiz protiv Španije](#), br. 30544/96, Presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28 i reference koje se u njemu koriste; i visi takođe slučajeve Suda, [KI49/19](#), citirano iznad, stav 48; i [KI154/17 i KI05/18](#), citirano iznad, stav 61, i na kraju slučaj [KI76/21](#), podnosilac zahteva *Qemajl Babuni*, Rešenje od 10. novembra 2021. godine, stav 35).
40. Sud primećuje da su redovni sudovi na detaljan način obrazložili na osnovu kojih dokaza i na osnovnu kojih materijalnih odredbi su doneli odgovarajuće presude, čime su i odgovorili na navode podnosioca zahteva u vezi sa pogrešno utvrđenim činjeničnim stanjem i pogrešnom primenom materijalnog prava.
41. Apelacioni sud je u Rešenju [Ac. br.1199/21] usvojio kao osnovanu žalbu KEK-a i izmenio je presudu Osnovnog suda, gde je odbio kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva. U nastavku obrazloženja ove Presude, Apelacioni sud je naglasio da: *“...tužilac je pravni osnov tužbe zasnovao na Opštem kolektivnom ugovoru*

Kosova, koji su zaključile i potpisale organizacije poslodavaca i Vlada Republike Kosova. Odredbom iz člana 82. ovog sporazuma predviđeno je da "Ovaj opšti kolektivni ugovor Kosova, koji su potpisali partneri u Ekonomskom i socijalnom savetu Kosova, stupa na snagu dana 01.01.2015. godine". S druge strane, odredbom člana 90 stav 4 Zakona o radu br.03/L-212, predviđeno je da "Kolektivni ugovor se može zaključiti na određeno vreme na period do tri (3) godine". Ovim odredbama je utvrđeno pravo radnika na jubilarnu nagradu, ali se u konkretnom slučaju osnovanost tužbenog zahteva nije mogla zasnivati na ovoj odredbi jer je Opšti kolektivni ugovor Kosova počeo da se primenjuje od 01.01.2015.godine sa rokom primene od tri godine, odnosno do 01.01.2018.godine, kada je istekao rok za sprovođenje istog, odnosno kada je prestalo njegovo pravno dejstvo. U tom smislu, budući da je radnička kartica, izdata tužiocu sa br. 4964, od 13.12.2019.godine, potvrđuje se da isti ima navršen radni staž od 35 godina, 3 meseca i 3 dana, iz čega proizilazi da je tužilac stekao uslov za jubilarnu nagradu za 30 godina neprekidnog radnog staža pre stupanja na snagu Opšteg kolektivnog ugovora Kosova, odnosno od 10.09.2014. godine. Iz ovoga proizilazi da je uslov za jubilarnu nagradu ispunjen u vremenskom periodu u kome navedeni ugovor nije bio na snazi i kao takav ne može da proizvede pravno dejstvo, odnosno da se primenjuje retroaktivno, a iz ovoga proizilazi da tužiocu nedostaje pravni osnov za realizaciju zahteva koji je iznet u tužbi".

42. U vezi sa navodima podnosioca zahteva koje se tiču odluke KEK-a o isplati jubilarnih zarada, Apelacioni sud je obrazložio: "što se tiče onoga što je navedeno, u konkretnom slučaju, zahtev tužioca ne nalazi podršku u rešenju tuženog broj 2244 od 10.04.2019. godine dopunjeno rešenjem broj 8261 od 23.08.2019. godine, kojim je tuženi odlučio da nastavi sa priznavanjem obaveze da se isplate jubilarne zarade svim zaposlenima koji ispunjavaju uslove do 31.12.2019. godine, odnosno onih koji su stekli radni staž od 10, 20, 30 godina, od 01.01.2015. godine pa nadalje, jer tužilac ima 30 godina radnog staža koji je ispunio dana 10.09.2014. godine".
43. Iz navedenog, Sud ocenjuje da je pitanje utvrđivanja činjeničnog stanja i tumačenja zakona stvar koja se određuje od strane redovnih sudova u okviru njihovih dužnosti i ovlašćenja za utvrđivanje činjeničnog stanja i primenu materijalnog i proceduralnog prava u pojedinačnim slučajevima i da se s tim u vezi ne može reći da su povređene proceduralne garancije iz člana 31. Ustava. Pored toga, redovni sudovi su objasnili da su radnje i mere koje su preduzete protiv podnosioca zahteva bile preduzete na osnovu zakonskih odredbi na snazi.
44. Sud ne primećuje očigledno proizvoljnu primenu zakona ili činjenica, očigledno nerazuman završetak postupka ili čak nedostatak logičnog odnosa između utvrđenih činjenica i primene relevantnih zakonskih odredbi na te činjenice. Zaista, iz osporenih odluka redovnih sudova, Sud ocenjuje da su redovni sudovi dali dovoljno obrazloženja.
45. Dakle, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva imao koristi od kontradiktornog postupka i da je bio u mogućnosti da u različitim fazama postupka iznese navode i dokaze koje je smatrao važnim za njegov slučaj; imao je mogućnost da efektivno ospori navode i dokaze koje je izvela suprotna strana; redovni sudovi su saslušali i razmotrili sve njegove navode, koji su, objektivno gledano, bili važni za rešavanje slučaja; detaljno su dati činjenični i pravni razlozi osporene odluke, a postupci su, sagledani u celini, bili pravični (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj ESLJP-a: [Garcia Ruiz protiv Španije](#), gore citiran, stavovi 29 i 30, vidi, takođe, slučaj Suda br. [KI22/19](#), podnosilac zahteva: *Sabit Ilazi*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. juna 2019. godine, stav 42).
46. U okolnostima ovog slučaja, Sud ističe da, podnosilac zahteva, pored navoda o povredi člana 31. Ustava, u vezi sa članom 6 EKLJP-a, kao rezultat pogrešnog utvrđivanja

činjeničnog stanja i pogrešne primene zakona, naglašava da, redovni sudovi nisu pravično protumačili zakonske odredbe, međutim on ne potkrepljuje u dovoljnoj meri niti argumentuje pred Sudom kako je ovo tumačenje primenjivog zakona od strane redovnih sudova moglo da bude „očigledno pogrešno“, što je rezultiralo „*proizvoljnim zaključcima*“ ili „*očigledno neobrazloženim*“ za podnosioca zahteva ili kako postupci pred redovnim sudovima, u celosti, možda nisu bili pravični ili čak proizvoljni. Pored toga, Sud ocenjuje da su redovni sudovi uzeli u obzir sve činjenice i okolnosti slučaja, navode podnosioca zahteva i obrazložili su jasno iste (Vidi, slučajeve Suda, br. [KI64/20](#), podnosilac zahteva: *Asllan Meka*, rešenje o neprihvatljivosti od 3. avgusta 2020. godine, stav 41, i [KI22/19](#), citirano iznad, stav 43).

47. Podnosilac zahteva se poziva na nekoliko odluka Apelacionog suda, gde tvrdi da je sud odlučio drugačije u njegovom slučaju, ali nije priložio nijednu od tih odluka. U ovom kontekstu, podnosilac zahteva nije uspeo da dostavi Sudu dokaze o „*dubokim i dugoročnim razlikama*“ kako bi utvrdio da je Apelacioni sud u njegovom slučaju odlučio u suprotnosti sa konsolidovanom sudskom praksom tokom godina. Osim toga, ukoliko bi se Sud upustio u ocenjivanje zakonitosti odluka Apelacionog suda, gde bi pravio poređenja i analize, koja je od njegovih odluka najpravičnija i na zakonu zasnovana, to bi bilo mešanje u nadležnost i nezavisnost redovnog sudstva.
48. Na osnovu navedenog, Sud ocenjuje da su redovni sudovi detaljno obrazložili tvrdnje podnosioca zahteva, gde je na osnovu dokaza dokazano da navodi podnosioca zahteva nisu osnovani i u ovom slučaju su proglašeni neosnovani. Kao što je gore navedeno, Sud naglašava da podnosilac zahteva nije uspeo da svoje tvrdnje o povredi Ustavom zagarantovanih prava podigne na nivo ustavnosti.
49. Stoga, Sud zaključuje da su navodi podnosioca zahteva o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog pogrešne primene zakonskih odredbi, zagarantovanog članom 31 Ustava i članom 6 EKLJP-a (i) navodi koji soadaju u kategoriju „*četvrtog stepena*“ i kao takvi, ti navodi podnosioca zahteva su očigledno neosnovani po ustavnim osnovama, kako je to i propisano u stavu (2) pravila 34 Poslovnika o Radu.

U vezi sa drugim navodima

50. Što se tiče navoda o povredi prava zagarantovanih Ustavom i EKLJP-om, Sud podseća da prema dobro uspostavljenoj sudskoj praksi ESPLJ-a, Sud proglašava zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa uslovom (iii) „*nepotkrepljeni ili neobrazloženi*“ navodi kada je ispunjen jedan od dva karakteristična uslova i to:
 - a) kada podnosilac/teljka zahteva jednostavno navede jednu ili više odredaba Konvencije ili Ustava, ne objašnjavajući pri tom na koji način su one povređene, osim ukoliko je na osnovu činjenica i okolnosti predmeta to sasvim očigledno (vidi, u tom smislu, predmet ESLJP-a *Trofimchuk protiv Ukrajine (odluka)* br. 4241/03 od 31. maja 2005. godine, takođe, vidi, predmet *Baillard protiv Francuske (odluka)* br. 6032/04 od 25. septembra 2008. godine);
 - b) kada podnosilac/teljka zahteva propusti ili odbije da predoči materijalne dokaze kojima bi potkrepio/la svoje navode (to naročito važi za odluke sudova ili drugih domaćih vlasti), osim ukoliko postoje izuzetne okolnosti koje su van njegove/njene kontrole i koje ga/je sprečavaju da to učini (na primer, ako zatvorske vlasti odbiju da predoče Sudu dokumente iz spisa predmeta zatvorenika o kome je reč) ili ako Sud sam ne odredi drugačije.

51. Kao što je gore navedeno, podnosilac zahteva navodi da su mu osporenim presudom Apelacionog suda, povređena prava zagaranovana članom 24, 32, 54 i 102 Ustava i članom 13 EKLJP-a. Međutim, podnosilac zahteva samo pominje odgovarajuće članove, ali ne objašnjava dalje kako je i zašto došlo do povrede ovog relevantnih članova Ustava. Sud podseća da je dosledno naglašavao da samo pozivanje i pominjanje članova Ustava i EKLJP-a nije dovoljno da se konstruiše osnovana tvrdnja o povredi Ustava. Kada navode takve povrede Ustava, podnosioci zahteva moraju dati obrazložene navode i ubedljive argumente (vidi, u ovom smislu, slučajeve Ustavnog suda [KI187/18 i KI 11/19](#), podnosilac zahteva: *Muhamet Idrizi*, rešenje o neprihvatljivosti od 29. jula 2019. godine, stav 73; [KI125/19](#) podnosilac zahteva: *Ismajl Bajgora*, rešenje o neprihvatljivosti od 11. marta 2020. godine, stav 63; i nedavni slučaj [KI175/20](#), podnosilac zahteva: *Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 26. marta 2021. godine, stavovi 79-82).
52. Samim tim, Sud smatra da je podnosilac zahteva za povredu navedenih članova Ustava, u stvari, obrazložio na osnovu člana 31. Ustava, za šta je Sud naknadno zaključio da se u ovom delu Zahtev treba proglasiti očigledno neosnovanim, po ustavnim osnovama, pa samim tim i neprihvatljivim, iz gore navedenih razloga.
53. Stoga, Sud utvrđuje da u što se tiče ovih navoda podnosioca zahteva u vezi sa povredama prava koja su zagaranovana gore navedenim članovima Ustava i EKLJP-a, Sud zaključuje da se ovaj deo zahteva treba proglasiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovan jer se ovi navodi kvalifikuju kao navodi koji pripadaju kategoriji (iii) "nepotkrepljenih ili neobrazloženih" navoda, jer je podnosilac zahteva samo citirao članove Ustava, bez objašnjenja kako je došlo do povrede istih. Samim tim, isti su očigledno neosnovani po ustavnim osnovama, kako je to i propisano u stavu (2) pravila 34 Poslovnika o Radu.

Zaključak

54. U zaključku, Sud, uzimajući u obzir sve pojedinosti i gore navedene nalaze, zaključuje da su navodi podnosioca zahteva u vezi sa povredom prava o pravičnom i nepristrasnom suđenju zbog pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene zakonskih odredbi, zagaranovanih članom 31 Ustava i članom 6.1 EKLJP-a, navodi koji pripadaju navodima „četrtoog stepena“ i kao takvi, ovi navodi podnosioca zahteva su očigledno neosnovani, po ustavnim osnovama, kao što se utvrđuje stavom (2) pravila 34 Poslovnika o Radu.
55. Što se tiče navoda o povredi drugih članova Ustava i EKLJP-a, trebaju se proglasiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovani jer se ovi navodi kvalifikuju kao navodi koji pripadaju kategoriji (iii) "nepotkrepljenih ili neobrazloženih" navoda.
56. Samim tim, zahtev se u svojoj celini treba proglasiti neprihvatljivim.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i u skladu sa pravilima 34 (2) i 48 (1) (b) Poslovnika o Radu, na sednici održanoj dana 29. aprila 2024. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo Rešenje stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Republike Kosova, u skladu sa stavom 5, člana 20. Zakona;

Sudija izvestilac

Enver Peci

Predsednica Ustavnog Suda

Gresa Caka-Nimani